

OCTAVIAN PANTIȘ

Musai List

*Cum să îți organizezi timpul
în așa fel încât:*

să muncești eficient
să faci loc pentru ce-ți place
și să te bucuri de fiecare zi

Prefață de
Mihai Ghyka

PUBLICA

Cuprins

Prefață de Mihai Ghyka	9
Un semn de carte pentru tine	15
Introducere	17

PARTEA I – CE VREI

1. Tu ai un serviciu, o carieră sau o vocație?	23
2. Compania ta este de tip serviciu, carieră sau vocație?	33
3. Pentru ce muncești, de fapt?	39
4. Testul buricului	47
4,5. Interstițiu	49

PARTEA a II-a – CUM MUNCEȘTI

5. Programul tău de lucru e probabil învechit	55
6. În orice caz, când muncești nu face nimic... altceva	65
7. Organizează-ți mediul de lucru	77
8. Dacă n-ai un „To do list”, nu te plânge că ești ocupat	91
9. Ești prea ocupat chiar și cu un „To do list”? Uite soluția	107
10. Împrietenește-te cu „suficient”	113
10,5. Interstițiu	117

PARTEA a III-a – EȘTI MAI MULT DECÂT MUNCA TA

11. Cele șapte planuri ale vieții extraprofesionale. Îmbogățește-le pe toate	123
12. Obișnuiește-te cu incertitudinea	137
13. Uneori e mai bine fără prea multe scopuri	143
14. Momentul cel mai potrivit nu există	149
15. Fii mai bun la ceea ce ești foarte bun deja	155
16. Vrei să câștigi timp? Cinci soluții de impact	161
17. Rutinele pot duce și la fericire, nu numai la plăciseală	175
Cum menții obiceiurile bune?	181
Cărți	185
Scrie-i autorului	187

Prefață

Cartea lui Octavian Pantiș ne va ajuta pe mulți dintre noi să ne revizuim, măcar pentru o clipă, prioritățile vieții, timpul și energia pe care le investim, modul în care ne ordonăm trecerea anilor. Volumul se deschide cu câteva întrebări simple și directe puse cititorului, scrise cu luciditatea și siguranța unui chirurg care știe unde este necesară o intervenție drastică. Pantiș ne scoate din rutina zilnică pornind de la însuși fundamentul existenței: „Ce vrem?“, „Pentru ce trăim?“ și „Pentru cine?“. Lucrarea este construită în jurul convingerii că nimic nu este determinat de *alții* în propria noastră viață.

Precum filmul lui Michael Moore despre capitalism și corporații, cartea de față reprezintă o interesantă analiză asupra destinelor noastre, cei care ne petrecem o bună parte din viață blocați în tumultul traficului urban, cu fiecare zi de muncă la fel de monotonă precum cea de ieri. Autorul pornește de la o constatare incomodă pentru cei mai mulți dintre noi. Paradoxal, mulți manageri se subjugă muncii și lasă la voia întâmplării puținele ore de după birou. Prin mimetism, subalternii acestora fac același lucru. O întreagă pătură socială trăiește o viață alienantă, ruptă de frumusețile vieții sau descoperindu-le și pe acestea rar, în grupuri largi, în puținele momente în care sunt cu toții, simultan, ordonat contemplativi, voluntar încolonați

Într-un fluviu de mașini către vacanța la schi în Austria ori concediul pe plajele grecești.

În mai bine de cincisprezece ani petrecuți în mediul corporatist din România, am urmărit sute de destine de oameni ce s-au format, au crescut și s-au confundat cu viața corporațiilor în care au avut șansa să se angajeze încă de foarte tineri. Biografiile lor, adesea derutant de asemănătoare, au un punct comun în atitudinea față de corporație. O atitudine ce îmbină laolaltă respectul pentru muncă, admirația față de companie, idolatrizarea șefului direct ori a directorului general, uitarea de sine și neglijarea familiei și a prietenilor. Un program de lucru ce începe la 9 și se termină după lăsarea întinericului, atunci când puținul timp rămas se consumă între supermarket, televizor și o cină expeditivă. Timpul pentru familie rămâne puțin, reverderea prietenilor e și ea drămuită, apar nenumărate depresii, divorțuri, despărțiri. Se naște o patologie socială aparte, în care „corporatiștii“ se cufundă mai înainte de a-și da seama. Eu însumi victimă a acestui sindrom, mi-amintesc cum în primii ani de muncă în corporație nu aveam timp să ajung la dentist ori la oftalmolog. Mi se părea că „fur compania“ dacă plecam mai devreme de ora 7 seara și rarele dați când ajungeam la un film ori un concert îmi păreau a fi *mini-vacanță*. Am auzit de prea multe ori colegi spunând că nu s-au căsătorit „din lipsă de timp“ ori că nașterea copilului e „programată peste 3-4 ani“, căci acum cariera e prioritară.

Totuși, o importantă parte din cei descriși mai sus sunt angajați fericiți, împliniți în ceea ce fac, pasionați și entuziaști zi de zi de sensul clăditor al muncii lor. Acum câțiva ani, la New York, directorul unei mari agenții de publicitate îmi povestea cum plătește înadins mai prost decât media pieții, tocmai pentru că brandul corporației

suplește cu succes partea pecuniară mai modestă. Am petrecut o zi în departamentul de creație, printre tineri inteligenți, zâmbitori și plini de viață, participând la un brainstorming, la un prânz pe colțul mesei și la pregătirea unei prezentări pentru client. Agenția era viața lor, dându-le sens existenței, colegii le erau prieteni și familie apropiată, șeful le era mentor și profesor capabil să-i inspire. Rar am simțit atâta energie pozitivă, drag de muncă și dorința de a performa într-un cadru totuși corporatist. Mi-am spus atunci că modelul american de leadership în business e departe de a fi epuizat, faima lui nu face decât să se mențină, adaptat nu doar la tendințele de consum, dar în egală măsură la oameni și valori sociale. De la Henry Ford – inventatorul de geniu al automobilului pentru mase, la Steve Jobs – unicul CEO după care au plâns sute de angajați și milioane de consumatori, au trecut doar 100 de ani. În tot acest timp, corporațiile au evoluat și s-au adaptat, păstrându-și însă capacitatea de a clădi manageri cu statură de eroi, lideri care inspiră mii de angajați și milioane de consumatori.

În preajma câtorva lideri vizionari pasionați, regăsim fără îndoială această categorie aparte de angajați și în România. Sunt o minoritate, însă munca lor angajată dă sens și energie unor divizii de business. Cu toții rămân voluntari închiși în perimetrul vieții de corporație, ce le oferă plenitudinea unui cadru previzibil, motivator suficient pentru contribuția pe care și-o aduc societății.

Octavian Pantiș îi cunoaște bine și pe unii și pe alții. Dincolo de stilul direct și nonconformist al cărții, autorul își trădează experiența de trainer și consultant de elită, fin cunoscător și analist al mediului de afaceri. Scrisă pe un ton prietenos și accesibil, lucrarea are meritul indubitabil

de a schimba perspectiva cititorului asupra dezechilibrului carieră / viață privată.

Structurat în trei părți, „Ce vrei“, „Cum muncești“ și „Ești mai mult decât munca ta“, volumul urmează într-un mod implacabil reflexele de gândire ale cititorului. Într-o succesiune logică fără cusur, autorul găsește un ton retoric care dezarmează și cel mai organizat individ. Prin tehnica întrebărilor și răspunsurilor formulate ca sfaturi simple de viață, oricine va regăsi „bucăți de viață“ pe care și le poate organiza mai bine, urmând sfaturile lui Pantiș. Dincolo de muncă, rămâne viața fiecăruia dintre noi, ce include familia, casa, prietenii și pasiunile. Partea a III-a este gândită ca o reflexie asupra acestui „timp de viață“, într-o succesiune de șapte scurte secțiuni cu sfaturi legate de sănătate, familie, locuință, prieteni, comunitate, pasiuni și biserică. Dacă în primele două părți Pantiș este direct în a pune întrebări, intransigent în judecată și direcțional în consiliere, într-un mod neașteptat, în partea a treia a cărții, despre lucrurile ce ne definesc ca personalitate, autorul devine mai blând și mai puțin critic față de dulcea noastră „dezordine“. Ca și mine, sunt convins că cititorul va fi surprins și totodată cucerit de modul echilibrat în care îți poți revedea și, eventual, reordona cele mai intime capitole de viață.

Îmbinând în mod fericit analiza modului în care lucrăm, dar și o privire asupra organizării timpului de dincolo de muncă, lucrarea lui Octavian Pantiș se întipărește în memorie. Lectura sa ne dă de gândit despre sine, îndeamnă la împărtășire și dezbateri, ne cheamă să povestim și să recitim secțiuni din ea. E o carte vie, pe care un autor mai puțin modest ar fi numit-o: „Viața. Manual de utilizare“.

La finalul cărții, m-am întrebat ce vom putea face cu timpul câștigat. Cum și prin ce mecanisme lăuntrice de valori,

credințe și obiceiuri își va reînchipui fiecare viața? Inevitabil, mi-am amintit de Marcel Proust și al său celebru „A la recherche du temps perdu“. În ultimul volum, „Timpul Regăsit“, naratorul descoperă cum poate dilata timpul, ieși din limitele temporale ce i se păreau mereu îngrăditoare. Arta, prin actul creator al artistului, îl transferă pe acesta într-o altă dimensiune. Departe de mondenități și forme convenționale, artistul își trăiește viața cu adevărat. Îi descoperă sensul și gustul, într-o fericire deplină. Să fie oare acesta sensul vieții pentru manageri și angajați? Poate ne-o va spune Octavian Pantiș într-un al doilea volum.

Mihai Ghyka

Un semn de carte pentru tine

Aș vrea să-ți fac un cadou: un semn de carte. Nu doar pentru a ști la ce pagină ai rămas cu lectura acestei cărți, în caz că te apuci de ea, ci dintr-un motiv mult mai important. E un semn de carte pe care va trebui să-l prelucrezi un pic, ca să ți se potrivească.

Pe coperta interioară a acestei cărți vei găsi un metru de hârtie. Seamănă cu cele pe care poate le-ai văzut în diferite magazine de mobilă sau bricolaj, doar că e unul mai deosebit. Are lungimea de un metru, e marcat din centimetru în centimetru, însă nu are scrisă nicăieri unitatea de măsură. E mai special pentru că, în loc de centimetri, vom folosi „ani”.

Să ne imaginăm că acesta e firul vieții tale aici, pe Pământ. A început de la zero, din stânga, și se termină undeva mai în dreapta, nu știm exact unde. Puțin probabil să ai nevoie de mai mulți ani decât cei 100 de pe această panglică. Potrivit informațiilor publicate de Institutul Național de Statistică până la data publicării acestei cărți, speranța de viață în România în mediul urban este de 71 de ani la bărbați și de 78 de ani la femei.

Acum, te-aș ruga să rupi metrul pe la unitatea 71 dacă ești bărbat sau pe la 78 dacă ești femeie. S-ar putea să trăiești mai mult de atât, dar, statistic vorbind, până acolo se întinde metrul tău. Poți pune deoparte bucata care a mai rămas până la 100. Nu mai avem nevoie de ea. Ne interesează doar cea care începe de la zero și se încheie la 71, respectiv 78.

Privește puțin panglica, poate acesta e parcursul tău în viață sau firul vieții tale. Dar, mai mult decât orice, este chiar viața ta, de care te invit să te bucuri din plin.

E timpul să facem un pas mai departe. Împătorește panglica în două bucăți egale, astfel încât să poți vedea foarte ușor dacă, statistic vorbind, ai trecut de jumătatea vieții sau ești încă în prima ei parte. Mai departe, pentru a termina de personalizat semnul tău de carte, mai trebuie să rupi ceva. Anii care s-au scurs de la naștere până la vârsta ta actuală sunt trăiți deja, consumați, sunt istorie. Nu mai poți schimba acest lucru indiferent de ce vei face și indiferent de ce cărți vei citi. Rupe, te rog, metrul la vârsta ta actuală și pune deoparte bucata din stânga, de la zero la vârsta ta. Nu mai avem nevoie de această parte a metrului.

Ceea ce ai obținut este semnul de carte pe care ți-l fac cadou. Este o reprezentare simplă a vieții tale, din momentul actual și până la sfârșitul zilelor tale – din punct de vedere statistic. Finalul s-ar putea să vină mai repede decât indică cifrele, la fel cum e posibil să vină mult mai târziu. Treburile astea nu sunt în controlul nostru. În controlul nostru este ce facem cu timpul pe care îl avem la dispoziție.

Am scris această carte pentru a-ți oferi un sprijin în preocupările tale de a te bucura din plin de viață, împreună cu cei dragi ție. Păstrează aproape acest semn de carte, ca să știi de ce citești cartea.

Introducere

Resursele sunt distribuite inegal între țări și între oameni. Unii au mai mulți bani decât alții, sunt mai sănătoși, iar o categorie aparte au încă de la naștere perspective de viață mai luminoase decât ceilalți. Așa e viața, așa a fost și așa e foarte probabil să și continue să fie. Timpul este singura resursă distribuită egal fiecăruia, în sensul că avem cu toții la fel de mult timp în fiecare zi. Întrebarea care se pune e: ce facem cu el? Care e cea mai bună utilizare a acestei resurse?

Am scris această carte pentru a-ți oferi idei, sugestii, exemple și întrebări pe baza cărora să poți decide mai bine cum să folosești această prețioasă resursă care este timpul. E bine de știut că, având în fiecare zi la fel de mult timp cât au și ceilalți, ai posibilitatea să obții cel puțin la fel de mult cât obțin și aceștia, într-un plan al vieții sau în altul. Evident că nu depinde totul de cum îți împarți timpul, pentru că există destule diferențe între oameni, unele pomenite mai sus, iar contextul nu e același pentru toți. Dar modul în care îți folosești timpul are o pondere foarte mare printre ingredientele succesului, indiferent cum îl definești; o pondere mult mai mare decât am fi tentați să credem la prima vedere.

Timpul dintr-o zi fiind limitat, este important să înțelegem esența a ceea ce în mod generic se cheamă Time Management, principiu-cheie al unei abordări corecte pentru fiecare zi, fiecare an și pentru viața noastră în ansamblu:

mai mult timp pentru ceva înseamnă mai puțin timp pentru altceva. Acest principiu poate fi folosit în mod conștient: te joci mai mult cu copiii și lași intenționat deoparte hoinăreala pe internet sau alte activități despre care știi că nu-ți aduc niciun câștig real. Sau muți televizorul în beci ca să-ți rămână mai mult timp pentru lectură sau pentru gătit ori pentru alte activități pe care tot ai vrea să le faci, dar nu te poți desprinde de niște tentații nefolositoare.

Același principiu însă ne poate aduce la constatări triste, dacă-l lăsăm să acționeze de capul lui: m-am tot luat cu e-mailuri și cu discuții toată ziua și acum, când ar trebui să plec acasă, încă n-am terminat raportul ce trebuie predat mâine dimineață la prima oră. A trecut încă un an, am muncit și în acest an foarte mult, dar mi-am cam neglijat familia sau sănătatea. Toate capitolele acestei cărți te vor ajuta să folosești pârghia de mai sus în folosul tău: mai puțin timp pentru unele lucruri, ca să-ți rămână mai mult timp pentru altele; mai mult timp pentru lucrurile importante pentru tine și mai puțin pentru cele care doar par importante la un moment dat.

În cei 15 ani care au trecut de la susținerea primului meu curs pe tema organizării timpului am avut ocazia să întâlnesc foarte multe categorii de oameni, cu probleme foarte diferite în ceea ce privește managementul acestuia. De la fiecare am învățat câte o altă nuanță a provocărilor pe care le avem cu toții în privința organizării timpului și pentru fiecare în parte am căutat să am o întrebare care să dea de gândit, o sugestie care să rezolve o problemă sau un exemplu care să ilustreze necesitatea unei anumite decizii.

Sunt mii de oameni care vin la cursurile noastre. Împreună cu colegii mei, ne străduim să le fim de folos tuturor.

Prin această carte, intenția mea este să-ți ofer ocazia unei analize a propriilor tale obiceiuri privind gestionarea timpului, precum și posibilitatea de a-ți confirma sau schimba deciziile și intențiile privind modul în care alegi să-ți trăiești timpul și, în al treilea rând, un set de idei care să te ajute să navighezi mai ușor prin aglomerația cotidiană a posibilelor tale preocupări. Mai mult decât atât, eu însumi aplic ceea ce îți sfătuiesc pe alții să facă; am o meserie care-mi place, care mă provoacă și care nu-mi ocupă tot timpul. Sunt binecuvântat cu o familie grozavă, împreună cu care viața merită trăită.

Ce câștigi dacă citești cartea? Timp, să te bucuri mai mult de viață. Poate și bani, devenind mai productiv și conștientizând mai bine ce anume îți dorești cu adevărat.

Partea I

Ce
vrei

1 | Tu ai un serviciu, o carieră sau o vocație?

Poate ai deschis această carte pentru că te confrunți cu dificultăți, ai întrebări cu privire la managementul timpului și îți dorești să găsești câteva soluții la aceste probleme. Poate te gândești că nu ai niciun fel de problemă, dar cineva de lângă tine s-a gândit că totuși ți-ar prinde bine câteva idei și ți-a întins, cu un zâmbet prietenos, această carte. Oricare ar fi cazul tău, problemele oamenilor privind administrarea timpului sunt multe și diferite. Agitația cotidiană, bombardamentul informațional, volumul mare de sarcini, puținul timp liber, sentimentul că anii trec mult prea repede, toate acestea și multe altele ne apasă într-o măsură mai mare sau mai mică.

Multe dintre problemele noastre de management al timpului și de echilibru între viața personală și cea profesională își au originea în modul în care ne raportăm la muncă: avem un serviciu, o carieră sau o vocație? Mai precis, aceste probleme își au originea într-o confuzie privind rolul corect al muncii în viața noastră. Uneori, când muncim foarte mult, ne pare rău că nu suntem în altă parte, cu familia sau prietenii. Alteori, când stăm prea relaxați, ne întrebăm dacă nu cumva ar trebui să muncim mai mult. Vom explora în acest prim capitol cele trei roluri pe care munca le poate juca în viața ta, pentru a te ajuta să-ți identifici mai clar provocările cu care te confrunți și pentru că răspunsurile multor întrebări legate de un bun management al timpului decurg natural din această clarificare.

Serviciul e acea situație în care pui la dispoziția unui angajator timpul tău, energia și abilitățile tale, în schimbul unei sume de bani numită salariu. Acest salariu poate că e de fapt un întreg pachet, format în fel și chip, dar aceste componente nu au multă relevanță acum. Ce merită a fi reținut aici este faptul că, în cazul serviciului, oferi muncă și primești în schimb bani.

Cariera e acea situație în care oferi tot muncă, de obicei mai multă muncă, și cauți să primești în schimb atât bani, cât și alte beneficii. Cine caută cariera urmărește de obicei să urce trepte în ierarhia companiei și să dobândească o influență mai mare în departament și în companie. Aceste mișcări pe verticală pot avea loc în timp, în cadrul aceleiași organizații sau în mai multe companii diferite. Dacă pleacă dintr-un loc de muncă în altul, cel care urmărește cariera e interesat nu doar de un salariu mai bun, ci vrea să simtă că în noua companie pentru care va lucra va fi cu o treaptă ierarhică mai sus decât în locul de muncă anterior. De menționat este faptul că și cei care urmăresc un serviciu pot fi promovați și pot căpăta în timp o influență mai mare, însă nu pentru asta lucrează aceștia.

Ai o vocație dacă îți dedici viața profesională unui talent al tău sau unei cauze în care crezi. Dacă cine are un serviciu caută un salariu și cine are o carieră caută atât un salariu, cât și alte beneficii, cine are o vocație caută în primul rând alte lucruri decât cele enumerate mai sus. Desigur că prind bine și niște câștiguri financiare, dar nu pentru bani va lucra cineva care are o vocație.

Acestea sunt, pe scurt, cele trei roluri pe care munca le poate juca în viața ta. Suntem cu toții, la un moment dat, într-una dintre aceste trei situații. De-a lungul întregii vieți profesionale se poate întâmpla să trecem dintr-o situație în

alta, poate chiar să le parcurgem pe toate trei, însă fiecare dintre ele poate umple și singură o perioadă lungă de timp. Toate trei sunt în regulă. Nu e niciuna mai bună sau mai onorabilă decât alta. Să luăm serviciul, de exemplu. E bun, doar că nu prea mai e la modă. E la modă cariera. Și tot mai la modă a devenit vocația.

Serviciul este până la urmă forma fundamentală de muncă, descrisă în manualele de economie. Răsplata este salariul și nu este nimic rușinos în a spune că muncești pentru un salariu. N-am găsit definiții ale muncii în care să se spună că răsplata este un birou mai mare sau un laptop mai mic. Serviciul nu trebuie asociat numai cu munci simple, de rutină, făcute de oameni puțin calificați. Cine are un serviciu caută de fapt libertate. Adică are niște planuri de viață, vrea să trăiască într-un anumit fel sau într-un anumit loc, vrea să-și împartă viața cu niște oameni dragi, vrea să petreacă timp făcând anumite activități, iar pentru toate acestea are nevoie și de bani. Așa că munca este modul prin care obține acești bani. Pentru cine are un serviciu, viața reprezintă mult mai mult decât munca.

Mai mult decât atât, cine are un serviciu se așteaptă la claritate. Vrea să știe precis ce vor oamenii de la el, pentru ca apoi să-și poată alocă timpul și energia spre îndeplinirea responsabilităților respective. Nimic nu e mai demotivant pentru cineva care vrea serviciu decât un loc de muncă unde tot timpul mai apare câte ceva de făcut, câte o ședință la care e de participat, câte un coleg dezordonat care trebuie ajutat. Cine are o carieră este interesat însă de altceva. Mai mult decât claritate, el vrea să vadă perspective, vrea să vadă că mai sunt trepte ierarhice de urcat.

Cine are o carieră este interesat de o zi de mâine mai bună, este cu gândul mai degrabă la viitor decât la prezent.

Cine are un serviciu este cu gândul la ziua de azi mai mult decât la cea de mâine. Dacă va fi să fie promovat, foarte bine, dar își caută mulțumirea în ziua de azi și adeseori o găsește. Riscul pentru cine are o carieră este să fie prea mult cu gândul la ziua de mâine, chiar dacă și ziua de azi este foarte bună. Sunt destui, din păcate, cei care, indiferent ce au și ce poziție ierarhică ocupă, sunt mereu nemulțumiți. E adevărat că nemulțumirea asta este sursa progresului, însă de la un punct încolo devine dăunătoare. Poate prea mulți au trecut de punctul respectiv și nu-și dau seama încă.

Analizează deci în ce relație ești cu munca, dacă ai un serviciu, o carieră sau o vocație. Multe întrebări care țin de modul în care ne petrecem timpul la serviciu au răspunsuri diferite, în funcție de situația din care privim lucrurile. Să luăm un exemplu la întâmplare: lucrul peste program, un fenomen obișnuit pe la noi.

Dacă ai un serviciu, și salariul este construit pe un timp de lucru de opt ore, atunci nu prea ai ce căuta pe la birou după program. Spun „nu prea ai“ în loc de „nu ai“ pentru că pot apărea situații excepționale în care e nevoie să lucrezi un pic mai mult; poate e vârf de sezon, poate au apărut niște probleme ce trebuie rezolvate imediat; aceste excepții sunt acceptabile. Dacă acestea apar însă foarte des sau chiar devin un fel de normă, atunci echilibrul dintre salariu și muncă e pierdut. Ecuația a devenit o inecuație și ți-ar prinde bine să faci ceva în acest sens, pentru a restabili echilibrul.

Dacă ai o carieră, atunci a sta peste program e oarecum parte din fișa postului tău. Tu, pe lângă salariu, îți dorești să urci pe treptele ierarhice, ceea ce poate însemna faptul că te implici mai mult în proiecte sau în mai multe proiecte în același timp, că ajuți în stânga și-n dreapta, că te oferi să

preiei și alte responsabilități, că studiezi mai în amănunt cifrele pentru a identifica legături și observații pe care alții nu le-au găsit. Toate acestea iau timp, în plus față de cel petrecut cu responsabilitățile tale directe. Așa că, dacă stai peste program, nu te plânge prea tare, e alegerea ta. Înainte să sari de pe scaun zicând că nu, nu e alegerea ta, citește mai departe.

Problemele apar atunci când oameni care vor doar un serviciu, nu o carieră, stau peste program nu pentru că vor ei, ci pentru că stau și ceilalți, pentru că aceasta-i cutuma, pentru că le cer șefii tot felul de lucruri, pentru că dezorganizarea unora devine dezorganizarea multora, iar treburile acestea se întâmplă aproape în fiecare zi. Această situație e într-adevăr una mai delicată, dar soluția nu e să pleci brusc din birou ridicând această carte pe post de steag. Există, totuși, și alte soluții.

I

În primul rând, e o problemă de sistem. În foarte multe companii de pe la noi se lucrează peste program. Dacă însă te uiți mai înspre Vest cu două, trei țări, observi că de pe la ora 17 se cam golesc birourile și nu sunt atât de mulți cei care lucrează până seara târziu. Ușor, ușor, acest fenomen se extinde și înspre noi, însă trebuie spus că inițiativa reducerii timpului de lucru peste program trebuie să le aparțină angajaților. E de așteptat un pic mai mult dacă vrem ca angajatorii să inițieze acest demers. În țările din Vest, angajații au fost cei care au cerut și până la urmă au și primit, în timp, condiții de muncă mai bune. Ele nu le-au fost oferite pe tavă de către angajatori.

Acest lucru înseamnă că, dacă tu cauți un serviciu pe care ești hotărât să-l faci bine, dar pentru care nu ești dispus să petreci 12-16 ore la birou, poți prelua inițiativa. Termină tot ce ai de făcut și pleacă un pic mai devreme decât plecai de obicei. Cu o singură floare poate că nu se face primăvară, dar după o floare apare o altă floare și apoi încă una, și apoi încă 20. Partea a doua a cărții îți arată cum să fii mai productiv la serviciu, în așa fel încât să poți termina mai repede tot ceea ce ai de făcut. Însă a te ridica de pe scaun și a pleca la încheierea programului, și nu trei ore după aceea, este un gest ce ține de fiecare dintre cititori.

II

În al doilea rând, e o problemă de mod de lucru în relația cu ceilalți. De prea multe ori, suntem îngăduitori cu colegii care nu-și respectă termenele. De prea multe ori, îi ajutăm când s-au băgat singuri în bucluc, învățându-i astfel că vor găsi tot timpul pe cineva care le va sări în ajutor, iar atunci când ne mulțumesc, le spunem zâmbind: „Cu plăcere“, în loc să le spunem încruntați că a fost o excepție că i-am ajutat. De prea multe ori, micile pauze devin marile pauze și prea des îi primim în cercurile de discuții pe cei care nicidecum nu se opresc din povestit.

Dacă ne uităm din nou puțin mai la Vest, vedem că oamenii sunt aparent mai reci în relațiile de muncă. Românul prietenos din fire, aflat o vreme la lucru în birourile occidentale, poate chiar intra la bănuiele în legătură cu acest aspect, dar străinii respectivi nu au de fapt nimic cu

noi. Doar își văd de treaba lor și apoi pleacă acasă. Avem de învățat și în această privință.

III

În al treilea rând, e o problemă de mod de lucru al nostru individual. Prea mulți dintre noi cădem pradă foarte ușor în timpul zilei sarcinilor mai puțin importante, lăsându-le mai la urmă pe cele mai greoaie, dar foarte importante. Ne trezim că suntem spre finalul programului și avem totuși de terminat un raport, o propunere, o analiză de un fel sau altul, că termenul-limită a cam trecut și atunci, ce să faci, stai binișor pe locul tău până termini ce-ai de făcut.

Permite-mi o mică paralelă: imaginează-ți că mergi într-o mică vacanță cu mașina, cu familia sau cu prietenii și că ai de așezat în portbagaj două valize, trei geți mai mici și câteva sacoșe. Întrebarea e: Ce pui prima dată în portbagaj? Dacă am sta undeva în centrul orașului și am întreba trecătorii ce pun prima dată în portbagaj, în această situație, foarte mulți ne-ar spune că, evident, așază prima dată valizele, pentru că apoi pot strecura prin locurile rămase libere celelalte geți și sacoșe. Dacă-i întrebi de ce nu pun prima dată obiectele mai mici, vor răspunde că, dacă ar face asta, n-ar mai încăpea valizele.

Ei bine, dacă i-am întreba pe aceiași oameni cu ce-și încep ziua la birou, cu sarcinile mari și grele sau cu tot felul de activități mai mici – cafea, e-mailuri, discuții pe teme zilei – probabil ar fi foarte mulți cei care s-ar vedea nevoiți să recunoască faptul că își încep ziua, de prea multe ori, cu sarcini mici, cele mari rămânând spre rezolvare pentru mai